

NOVICE

Uredništvo in upravnništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10—.

Mesečno K 3-50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

Št. 46.

V Ljubljani, nedelja dne 25. avgusta 1918.

Leto I.

Avstrijsko vojno po- ročilo.

Znatni boji v Albaniji.

Dunaj, 24. avgusta. (K. u.) Uradno.

Italijansko bojišče.

Italijanski letalci so napadli v noči na 23. avgust Bolcan in Gries. Sovražnik je vrgel nad 30 bomb, ki so ubile več prebivalcev in poškodovale bolnišnico.

Na fronti nobenih večjih bojev.

Albanija.

Bojne sile generalnega polkovnika barona Pflanzer-Baltina so prebile 22. t. m. sovražne črte med Beratom in Fierijem in izvedle svoj napad do višin južno Xumanija. Istočasno smo vdrli severozahodno Berata v italijanske postojanke. Včeraj smo razširili uspehe pri Beratu in odbili silovite protinapade. Tudi v gorovju Silones so pridobile naše vile čete prostora.

Naši letalci so uspešno bombardirali letalske naprave pri Valoni.

Šef gen. štaba.

Malodušnost pri nasprotnikih.

Chiasso, 24. avgusta. Dočim postaja zmago-
slavno razpoloženje Francozov bolj plahko, se pojavljajo tudi v Italiji simptomi slabega razpoloženja in malodušnosti. Tako se je znani na cionalni ekonom Carretto v „Rivisti d' Italia“ odpovedal načelu narodnosti, kar pomenja slovo od irredentizma. Pa tudi v zunajni politiki se vrši prevrat. Državni podtajnik v ministertvu za orožje in municijo, Nava, se je izjavil pri konferenci za opremljanje armade za možno enotno fronto v vprašanju izkoriščanja pomožnih sredstev, kar znači, da se pri dobavah surovin, municije in orožja Italija čuti zapostavljeno.

Nemško vojno poročilo.

Silna borba na zapadnem bojišču.

Berolin, 24. avgusta. (K. u.) Uradno.

Vojni skupini kraljeviča Ruprehta in generalnega polkovnika von Boehna.

Anglež je razširil svoje napade proti severu do jugovzhodno Arrasa, proti jugu preko Somme do Chaulnesa. Armadi generalov von Belowa in von der Marwitz sta zlomili naval številno močnejšega sovražnika. Najmočnejši topniški boj od Arrasa do Chaulnesa je uvajal s prvimi svitom bitko. Na obeh straneh Boyellesa prodirajočemu sovražniku so se v boju izognile prednje črte po poveljstvu na Croisilles in St. Leger—Achiet le Grand—Miraumont. Ob nji so se zrušili jutranji napadi sovražnika. Popoldne obnovljeni naval je pridobil tal v smeri Mory. Pruski polki, ki so iz severovzhodne smeri posegli v profinapad, so vrgli sovražnika, ki je prodril čez Mory, zopet nazaj. V smeri Bapaume izvedeni sovražni napadi so potisnili naše črte nazaj na Behagnies-Bys. Tu so ustavile krajevne rezerve sovražnika in so odbile zvečer še večkrat ponovljene močne napade. Na obeh straneh Miraumonta se je razbil štirikrat ponovljeni naval pred našimi črtami. — Podstražmojster Baumeister 2. baterije rezervnega poljskega topniškega polka št. 21 je uničil tu z enim samim topom 6 oklopnih voz nasprotnika. Vzhodno Hamela se je ustalil sovražnik na vzhodnem bregu Ancre. Njegovi napadi iz A berta ven so se zlomili vzhodno mesta. Da dobimo stik s Pysom, smo odmaknili svojo črto stran od Ancre od Miraumonta pa do vzhodno Alberta. Južno Somme so odbile pruske čete, ki so ondi preprečile že 9. avgusta angleški predor, tudi včeraj proti Cappy—Foucaucourt—Vermandovillers namerjene napade zahodno te črte. Na obeh straneh Avre, ob Aisi in Ailetti manjši infanterijski boji. Med Ailetto in Aisno je nadaljeval Francoz svoje napade. Popoldne so bili zavrnjeni delni napadi, zvečer pa je navail sovražnik po najmočnejšem bobnečem ognju z velikim, enotnim napadom. Napad se je popolnoma ponesrečil. V protinapadu smo vrgli sovražnika, ki je mimo-grede prodril na Crecyan Mont pri Juviinyju in Chavignyju, nazaj na njegova izhodišča. Napadli smo čete v pripravljanih postojankah in nasprotnikove kolone v kotlinah Vezaponina s posebnim uspehom pred našo bojno črto. Poročnik Udet je dobil svojo 59. in 60. zmago v zraku.

V zadnjih dneh so si priborili poročnik Lau-mann svojo 25. in 26., podnarodnik Dörr 22. in 23., nadporočnik Auffarth 21., nadporočnik Grein in poročnik Büchner svojo 20. zmago v zraku.

Večerno poročilo.

Berolin, 24. avgusta. Boj med Scarpo in Sommo. Angleški napadi jugoiztočno Arrasa in Bapaume so se izjalovili. Jugozapadno Bapaume je pridobil sovražnik iztočno od Thiepvala ozemlja. Večkratni angleški napadi od iztočno Alberta do Somme so se z velikimi izgubami zrušili. Med Ailetto in Aisno smo zavrnili napade Francozov.

von Ludendorff.

Podvodna vojska.

Berolin, 24. avgusta. (Uradno.) Na vzhodni angleški obali je dmo potopili poleg nekaj manjših tudi 4 velike parnike s 15.000 tonami.

Angleški poraz.

Berolin, 24. avg. Težki poraz Angležev je stal poleg ogromnih človeških žrtev tudi nebroj tankov, katere so v gruclah pošiljali v ogenj. Naše baterije so se postavile na prostem polju naspoti in so jih sestreljevale.

Berolin, 24. avgusta. Poročevalec Wolffovega urada javlja: Sovražni ogenj je bil 18. in 19. avg. hujši nego kedaj prej. Število francoske pehote je bilo znatno večje, kakor število naše ob početku naše pomladanske ofenzive. Drvili so v kolonah naravnost v ogenj naših strojnih pušk. Na ta način se je nam posrečilo, da smo obdržali črto, katero smo si izbrali.

Ludendorff pričakuje pravega trenutka.

Curth, 23. avg. „Matin“ piše pod naslovom „Trdovraten odpor“: Naši bataljoni se sedaj bore pred celimi črtami strojnih pušk. Sovražno topništvo nas je divje obstreljevalo z eksplozivnimi granatami in strupenimi plini. Zdi se, da je sovražnik postavil v boj jedno svojih rezerv. Ludendorff menda čaka onega trenutka, ko bo mogel z gotovostjo vdariti s protisunkom. Ozemlje je postalo za Nemce sedaj mnogo ugodnejše, ker zopet krajevni položaj natančno obvladajo. Bojišče so Nemci natančno začrtali, njihovo topništvo se hitro navadi streljati na vsako točko.

Prihodnjih štirinajst dni...

Berolin, 24. avgusta. „Corriere della Sera“ javlja iz Pariza, da je Clemenceau v Reimsu izjavil, da je njegova in Fochova naloga, ustvariti dovršena vojaška dejstva za otvoritev zbornice. — Prihodnjih 14 dni bo vplivalo na vojaški položaj.

Robert Cecil hoče Nemčijo poraziti.

London, 24. avgusta. Lord Rober Cecil je izjavil zastopniku Reuterjevega urada glede govora drž. tajnika dr. Solfa, da smatra on Solfov govor za napredek, če se upošteva, kaj je bilo slišati iz Nemčije. Solf priznava, da nimajo Vsenemci upliva na vlado in to neposredno po od-pustu Kühlmanna, ki se je bil sprl z Vsenemci. Zanimivo je čuti, da je brestovski mir le nekaj začasnega, a prej so ga slavili kot prvi uspeh vojne. Usoda afriških kolonij bo odločena na mirovni konferenci, kjer se mora vse urediti skupno z alijanci. Sedaj čujemo besede o zdravi pameti in o strahotah vojne. Tega od prej nismo vajeni. Če je to iskreno, se je Solf nenadoma izpreobrnil, ali pa je med nemškimi rojaki osamljen. Jaz sem sicer vedno prijatelj miru, a brez poraza Nemčije ni miru.

Angleška armada.

Kopenhagen, 23. avg. Po angleških uradnih poročilih je bilo od začetka vojne v britanskem kraljestvu mobiliziranih 7.500.000 mož, in sicer z Anglije 4.500.000, s Škotske 622.000, iz Valesa 277.500, z Irskega 172.500, iz Kanade 900.000 in iz Indije ter kolonij 1.027.500 mož.

Wilson je nezprosen.

Bern, 24. avg. Wilson je izjavil, da ne bo trpel nikakih dogovorov o posebnem miru z Bol-garijo ali Turčijo, tudi ne, če bi — kar je vero-jetno — predlogi prišli od zaveznikov.

Curth, 24. avgusta. Švicarski tiskovni urad javlja, da so ameriški zdravniki zahtevali od vlade, naj zbere do 1. julija 1919 50.000 ženskega pomožnega osebja.

„Psihologični trenutek“ za mir narodov je prišel.

Curth, 23. avgusta. Švicarski listi zopet pišejo o vprašanju miru. Nekateri listi pravijo, da je morda razvoj bitke ustvaril veliko zapreko za mir. Foch in Haig sta sedaj na čelu zmago-vitih armad. Tudi centralne države bi se mogle brez sramu vnesti k mirovnim pogajanjem, ker so štiri leta kljubovale sovražnikom celega sveta. Psihologični trenutek za mir narodov, da celo za zvezo narodov je prišel. Če se sedaj vojna ne konča, potem je konec tega blaznega klanja ne-dogleden.

Napetost med Španijo in Nemčijo.

Prekljnjenje diplomatskih odnošajev?

Berolin, 24. avgusta. „Vorwärts“ se bavi z nemško-španskimi diferencami in piše med drugim: Španija je s svojimi dvajsetimi milijoni prebivalcev največja nevtralna država v Evropi. Njen zgled bi dal smer tudi španskim državam v Ameriki, Argentini in Mehiki. Opusti-li Španija nevtralnost, bo to največji uspeh antante. O po-štenosti sedajne španske politike ne smemo dvo-miti. Nemška politika nam bo odgovorna, če bo tudi ta država potisnjena iz nevtralnosti in s tem sklenjena svetovna koalicija proti nam.

Berolin, 24. avgusta. Nemška vlada je pri svojih dotedanjih pogajanjih izjavila, da ne more eni sami državi na ljubo storiti dvomljive uspehe

podmorske vojne, vendar pa ho morda možno gojiti ozire izven zapornega ozemlja.

Bern, 24. avgusta. V Madridu je uvedena vojaška cenzura listov. Vsa poročila o vojni in o zunanji politiki morajo iti v cenzuro.

Ženeva, 24. avgusta. Čuje se, da priprav-ljajo na Španskem za Nemčijo novo noto, ki uglaja pot novim pogajanjem. V Parizu so radi-tega razočarani, ker so mislili, da Maura prekine razgovore.

Berolin, 24. avgusta. Uspeh nemško špan-skih pogajanj obeta biti sicer povoljen, a vendar je treba previdnosti, ker tudi Španija tako kakor vsi nevtralci presoja vse po vojaškem položaju.

Curth, 23. avgusta. Agentura Havas prinaša oficijozno izjavo, po kateri ostane Španska trdno nevtralna, pač pa bo svoje narodne pravice v vsaki smeri energično branila.

Rotterdam, 23. avgusta. Angleški generalni zastopnik se je podal na Špansko, da skrbi tam za izdatno zastopanje antantinih interesov.

Sovjetska armada še živi.

Ženeva, 24. avgusta. „Temps“ poroča, da je Čičerin izjavil, da so vse vesti iz antantnih virov, po katerih sovjetske čete razpadajo, ten-denčne izmišljotine. Vodje boljševikov so pri pre-gledovanju bojnih sil sovjetske Rusije dognali, da so te velikanske. Ni več dvoma, da bodo sovjeti premagali antatne čete in Čehoslovake. Trenutno neprestano prodirajo in pričakujeji je velikih vojaških uspehov.

Kopenhagen, 24. avgusta. „Severnaja Ko-muna“ poroča, da je Trocki govoril sovjetom severnih pokrajin in med drugim izjavil: Ustaja Čehoslovakov ni ničesar drugega kakor sunek angleško-francoskih imperijalistov proti sovjetski republiki. Vse vodi antanta. Radi tega smo skle-nili poslati naše najboljšje tovariše, da zaduše upor. Mi stavimo največje upanje na rudeči Petro-grad, ki bo vrgel zadostne čete na čehoslovaško fronto. Končna zmaga nam je zagotovljena, toda mi nismo upravičeni s to zmago odlašati in ne smemo dopustiti, da naše družine stradajo, ker vsled čehoslovaške ustaje ne more prihajati kruh z Urala v Veliko Rusijo. Tovariši! Domovina je v nevarnosti! Vsi se vzdignite proti vzhodu! Pri segamo, da bomo domovino branili do zadnje kaplje krvi!

Amerikanci in Japonci v Sibiriji.

Bern, 23. avg. „Daily News“ poročajo, da se je izjavil general March v senatnem odseku ameriški intervenciji v Sibiriji tako: Brez olepša-vanja rečem, da je misel na obnovev vzhodne fronte s peščico Amerikancev nemogoča. Naš namen je, da čujemo zaloge v Arhangelsku in Vladivostoku; nespametno bi bilo, če bi svoje čete delili. V Rusiji se bomo omejili na podporo Čehoslovakov. Skrbeti pa moramo, da prepričamo Rusijo, da se ne maramo vmešavati v ruske no-tranje zadeve.

Ženeva, 24. avg. „Journal de Geneve“ je zvedel, da ne bodo Japonci, kakor je bilo prvotno nameravano, poslali le nekaj desetstisoč mož v Sibirijo, ampak več stotisoč. Po poročilih „Tempsa“ se dela v japonskem vojnem ministertvu z mrz-lično naglico. Vrhovni poveljnik japonske eks-pedicijske vojne je general Kikutsu Utani, šef nje-govega generalnega štaba pa je generalni poročnik Misupo Juh. Generalni poročnik spremlja eks-pedicijsko armado brez posebne naloge. Mini-sterški svet se je v posebni seji posvetoval glede prehrane ekspedicijskih čet.

Curth, 24. avg. „Times“ javljajo iz Tokija, da je proglašeno v mnogih okrajih obsedno stanje.

Ženeva, 24. avg. Astronom Ratislav Štefanič, bivši vodja observatorija na Montblancu, ki je bil pozneje v francoski službi, pojde v Vladivostok, kjer postane pri Čehoslovakih general.

Stockholm, 24. avg. Internacijalni komisiji socialistov javljajo iz Ufe, da postal položaj sibirske vlade vsak dan bolj zmeden. Po zadnjih poročilih je sirska vlada podala demisijo.

Francoška cenzura.

Curth, 24. avg. „Züricher Morgenzeitung“ poroča, da je čuti iz poučenih ruskih krogov, da so nekateri nameščenci ruskih brzojavnih oblasti v Petrogradu v francoski službi. Zato dobiva petrogradski tisk le novice, ki so prestale francosko cenzuro.

Kapitalizem in beda.

Svetovne vojne niso po krivici dolžili, da je posledica verskih, političnih, družabnih in gospo-darskih zmot vseh narodov in držav po širnem svetu.

Najhujša zmeta pa je gotovo kapitalizem, to je oni narodnogospodarski sistem, po katerem obvlada goli kapital način proizvodnje in razde-ljevanja dobrim in štiti le svoje lastne interese proti izkoriščevanemu konsumentu. Proti temu si-stemu se ne bojujejo samo socialni demokrati, ampak tudi pristaši krščan. držav. in gosp. reda. Ta sistem ni igral nikdar hujših orgij kakor ravno par desetletij do svetovne vojne. Če ne bi bil tisk, ki služi samo kapitalizmu, ščuval in hujskal, ne bi bili doživeli svetovne vojne v takem ob-

segu in taki strahoti. Brez ameriških in angleških borzijancev bi bilo že davno konec vojne

Važnost nauka katoliških moralistov in go-spodarskih politikov, da denar ne sme delati de-narja, ampak da se mora uporabljati za proizva-janje dobrin z delom, je postala v vojni očivid-na. Država in narodi so bili pozabili na ta nauk in so si nakopili strašnih dolgov, ki se poseje-valcem sami od sebe obrestujejo. Že v mirnih časih so odtežali kapital proizvodnjanju dobrin in so ga porabljali za nakup mrtvih vrednostnih pa-pirjev, z druge strani pa so zadrževali blago in so izobrazili posebno trgovino na termin, da umetno vplivajo na cene. In odiranje, ki ga je v „temnem“ srednjem veku prepovedovala Cerkev in kaznovala pod njenim vplivom stoječa država, je vzcvetelo že davno pred vojno, sedaj pa se je tako razpaslo, da ne smatrajo onega za normal-nega človeka, ki ne slepari in ne odira.

Sicer pa odiranje v prejšnjih časih ni bilo tako opasno kakor je sedaj. Če je prej kdo dra-žil cene živlom ali drugim potrebščinam ni mogla iz tega postati katastrofa kakor danes; lihvar-jenje se je omejevalo na posamezne kraje, morda pokrajine, a cele države vendar niso bile toli ne-srečne. Sedaj je država seveda začela zavirati oderuštvo, a sredstva so zelo neizdatna. Pri vsa-kem voglu čujemo goljufe, ki barantajo brez blaga, ljudi, ki štejejo denar, ki ga imajo drugi v žepu, Državne odredbe in zakoni morale so smešni paragrafi, ki jih nikdo več ne upošteva. So se-veda še bele vrane, trgovci, industrijalci, podjet-niki in kmetovalci, ki ne dro kože z bližnjika, a koncem koncev delajo oni v svojo lastno škodo, ker ne pridobivajo času primernega premoženja.

Razmere so postale neznosne. Ta hodi bos in gol in lačen, oni pa živi v izobilju, brezskrb-nosti in sijaju kakor nikoli prej. Temu pomaga pogubni malik kapital, ki tepe onega po skriv-ljenem hrbtu s šibo krivice.

Pravilnik „Narodnega Sveta“.

Kakor poročata včerajšnji „Slovenski Narod“ in „Slovenec“ je glavni namen N. S. delo za uje-dinenje jugoslovanskega naroda v samostojno državo.

Razen tega je namen N. S.:

a) obramba in pospeševanje skupnih kul-turnih zadev,

b) obramba in gojitev skupnih gospodarskih interesov ter zavest gospodarske osamosvojitve,

c) reprezentacija naroda in pospeševanje narodnih koristi na zunaj, dogovorno s parlamen-tarno delegacijo.

Narodni svet bo imel tudi nalogo, sklepati in odločevati o vseh zadevah, ki jih v NS. za-stopani činitelji priznavajo za skupne.

Da bo mogel NS. izvršiti vse to, so izvolili sledeče odseke:

1. Organizacijski odsek bo pomagal pred-sedstvu pri organizaciji in bo izdelaval načrt za preuredbo skupne narodne organizacije v spora-zumu s strankami. Ta odsek bode organiziral delo, ki ga bodo vršili posamezni okrajji in ob-čine.

2. Ustavnopravni odsek se bo pečal s te-melji bodoče ustave in uprave.

3. Odsek za propagando bo pojasnjeval ožji in širši javnosti naše cilje.

4. Odsek za varstvo naših interesov napram obstoječi administraciji. Ta odsek se bo bavil z borbo za enakopravnost našega jezika v šolah, uradih in vsem javnem življenju.

5. Odsek za gospodarsko koncentracijo bo zbiral naše gospodarske sile in jih smoteno vo-dil. Za sedaj bo posebno pažno posvečal pre-hrani onih krajev naše domovine, ki so v tem pogledu potrebni nujne pomoči, obnovi naših, po vojni opustošenih dežel ter vsem vprašanjem pre-hodnega gospodarstva.

6. Odsek za tujski promet, takozvani „Jugo-promet“, bo skrbel za organizacijo in upravo tujskega prometa, železniških, avtomobilnih in paro-brodskih zvez, za propagando lepote našega ozemlja in za pospeševanje trgovskih in pro-metnih zvez.

7. Pokrajinski odseki za Trst, Istro, Gori-ško, Koroško in za Maribor, eventualno s pod-odsekom za Prekmurce. Vsi ti odseki bodo pri-pravljali gradivo, da se ugotove slovenske meje. Ti odseki bodo tudi skušali odpomoči prebival-stvu tudi v gospodarskih potrebah.

8. Finančni odsek bo skrbel za pokritje iz-datkov Narodnega sveta.

Narodni Sveti so se razvili na nemških tleh. Nemška provincijalna inteligenca, zlasti tista, kar jo je izšlo iz nemških burševskih društev, je v narodnem boju v obmejnih krajih zastopala vedno skrajno radikalno stališče. Na svojih shodkih in v gostilniških konventikljih so se proglasili sami, brez vsakega mandata, kot najbolj verne in zveste čuvaje nemških narodnih interesov. Kdor pozna ozke stike nemško-radikalnih krogov z nemškim „Schriftleiter“-časopisjem, bo razumel, kako je bilo mogoče, da so dobili radikalni, popolnoma neodgovorni krogi vso kontrolo nad parlamentar-nim delovanjem nemških poslancev polagoma v svoje roke.

Eno dobro stran so pa imeli ti konventiklji za Nemce, to moramo priznati: nemški poslanci so bili vedno jako natančno informirani o vseh

